

De ce se prăbușesc civilizațiile? Decadență și decădere morală.

Te văd în toate caracteristicile stigmatizate de decădere. Pot să vă dovedesc că... ateismul, pesimismul și cinismul vostru, imoralitatea voastră, căsătoriile voastre destrămate... au fost semnele caracteristice ale epocii muribunde a statelor antice. (Oswald Spengler, The decline of West).

Trăim într-o epocă a colapsului civilizației? În această lucrare vom examina ce a dus la căderea civilizațiilor trecute, pentru a determina dacă și a noastră este în pericol. "Înțelepții spun ...că oricine dorește să prevadă viitorul trebuie să consulte trecutul; căci evenimentele umane seamănă mereu cu cele din vremurile precedente." În încercarea de a explica de ce se prăbușesc civilizațiile, istoricii și cercetătorii din domeniul social fac distincția între cauze externe și interne. O cauză externă este o forță sau un fenomen care se impune asupra unei civilizații, depășind capacitatea acesteia de a face față. Printre exemple se numără invaziile unui inamic străin și așa-numitele acte ale lui Dumnezeu, cum ar fi epidemiile sau dezastrele naturale.

Unii istorici susțin că civilizația minoică s-a prăbușit din cauza unei erupții vulcanice, în timp ce alții au propus că malaria a jucat un rol important în căderea Romei.

Istoricii civilizației mesoamericane susțin că faimosul oraș Teotihuacan a căzut din cauza invaziei barbarilor din nord, în timp ce rolul barbarilor germani în prăbușirea Imperiului Roman a fost bine documentat și discutat. Oricât de atractive ar fi teoriile cauzelor externe, acestea nu explică în mod adecvat de ce se prăbușesc civilizațiile. Toate marile civilizații rezistă la dezastre naturale,

persistă prin epidemii și se apără cu succes de atacuri.

Abia atunci când își pierde puterea, rezistența și capacitățile de adaptare pentru a face față crizelor externe, acestea intră în declin și cad. Întrucât teoriile cauzelor externe nu explică suficient de bine de ce cad civilizațiile, trebuie să ne îndreptăm atenția către cauzele interne ale colapsului și să investigăm ce determină o civilizație să slăbească - să putrezească din interior și să ajungă în cele din urmă la un punct în care o criză externă devine proverbiala picătură care îi rupe spinarea. "O mare civilizație nu este cucerită din exterior până când nu se distruge pe sine din interior", scria marele istoric american **Will Durant**. În secolul al XX-lea, Sir John Bagot Glubb, mai bine cunoscut sub numele de **Glubb Pașa**, a scris un eseu puțin cunoscut, intitulat *Soarta imperiilor și căutarea supraviețuirii*. În acest eseu, el a avansat teza că civilizația se aseamănă cu organismele biologice, în sensul că au o durată de viață naturală și trec printr-o serie de etape marcate de creștere, declin și, în cele din urmă, moarte. Urmărind evoluția acestor etape, putem obține o mai mare claritate în ceea ce privește modul în care, și

de ce, civilizațiile se distrug din interior și o mai bună înțelegere a destinului civilizației noastre. Sau, așa cum scria Glubb Pașa:

...experiențele rasei umane au fost înregistrate timp de aproximativ 4.000 de ani. Dacă încercăm să studiem o astfel de perioadă de timp în cât mai multe civilizații posibil, se pare că descoperim aceleași modele care se repetă constant în condiții foarte diferite de climă, cultură și religie. Se pare că prognoza de viață a unei mari civilizații începe cu o explozie violentă și, de obicei, neprevăzută de energie și se termină cu o coborâre a standardelor morale, cinism, pesimism și frivolitate".

Glubb Pașa

Potrivit lui Glubb, prima etapă din durata de viață a unei civilizații este **epoca pionierilor**. În această epocă, o populație mică, dar determinată, de inovatori, războinici și exploratori, pune bazele unei noi civilizații.

"Bărbații își croiesc drum prin junglă, escaladează munții sau înfruntă oceanele Atlantic și Pacific în mici coclauri...Săraci, rezistenți, adesea pe jumătate înfometati și prost îmbrăcați, ei abundă și de curaj, energie și inițiativă, depășesc orice obstacol și par să dețină întotdeauna controlul asupra situației". După ce se stabilesc pe teritoriul nou găsit sau cucerit, pionierii construiesc mici orașe și așezări, exploatează resursele naturale ale regiunii și încep să își concentreze energiile asupra fabricării, producției și comerțului.

Se încheie astfel epoca pionierilor, în care începe **Epoca Comerțului** - următoarea etapă din durata de viață a unei civilizații. În Epoca Comerțului, se construiesc centre urbane mai mari, se stabilește infrastructura publică și, cu sumele uriașe de bogăție create din producție și comerț, se finanțează din belșug artele și se construiesc monumente, palate, muzee, minuni ale lumii și alte asemenea edificii culturale. În această epocă, o civilizație atinge ceea ce Glubb a numit "*The High Noon of prosperity*" - vârful său de bogăție și glorie. În pofida magnificenței Nobilimii de la High Noon of

Prosperity acum sunt plantate semințele colapsului civilizațional. Pentru că la scurt timp după ce atinge apogeul, civilizația trece în **Epoca bogăției**, iar bogăția imensă începe să corupă civilizația.

Egoismul, lăcomia și vanitatea dezrădăcinează virtuțile de dedicare, sacrificiu și datorie, care erau norma în epocile trecute. În loc să privească banii ca pe un produs secundar al unei munci grele și al unei acțiuni virtuozitate, oamenii caută banii de dragul lor și îi văd ca pe un "be all and end all" - biletul spre mântuire. Și astfel, zeul Mammon, simbol al influenței degradante din punct de vedere moral a bogăției, își face apariția pe scena istorică. Prima direcție în care bogăția dăunează civilizației este una morală... Obiectivul tinerilor și al ambițioșilor nu mai este faima, onoarea sau serviciul, ci banii...

Moralistul arab Ghazali (1058-1111) se plânge ...[că studenții] nu mai merg la facultate pentru a dobândi învățatură și virtute, ci pentru a obține acele calificări care le vor permite să se îmbogățescă.

Mai mult, în Epoca bogăției, accesul la lux, plăceri și confort abundă și chiar și oamenii de rând posedă bogăția și timpul liber pentru a se răsfăța cu ele. "O societate răsfățată începe să putrezească pe dinăuntru", explică **William Ophuls**. Adaptându-se la abundență, oamenii devin

incapabili să suporte chiar și forme ușoare de greutate și suferințe și, așa cum spune proverbul adesea repetat, vremurile bune creează oameni slabi. "Prosperitatea a copt principiul descompunerii".

Edward Gibbon a explicat ce s-a petrecut la Roma. Declinul civilizațional care are loc în Epoca bogățiilor este accelerat și mai mult de o preocupare tot mai mare pentru bunăstare.

Deoarece nu există lipsă de bogăție, atât oamenii de rând, cât și conducătorii solicită statului să își folosească monopolul de a lua bani de la unii cetățeni pentru a le oferi altora asistență medicală, educație, locuințe, asigurări sociale și ajutoare guvernamentale. Și așa cum scrie Ophuls:

"Bunăstarea favorizează un sentiment de îndreptățire, precum și sentimentul că nimeni nu ar trebui să fie lăsat în urmă. Rezultatul este un stat asistențial cu o listă de clienți din ce în ce mai mare și o povară tot mai mare de subvenții, împreună cu o pierdere corespunzătoare a responsabilității personale și a independenței."

De exemplu, la apogeul bogăției Romei, între domnia împăratului Augustus și a împăratului Claudius, aproape unul din trei cetățeni era asistat social și aproximativ 200.000 de familii primeau grâu gratuit de la stat. O generație sau cam așa ceva mai târziu, Roma și-a început procesul

ireversibil de declin. Poate că este incorect să ne imaginăm că statul asistențial este punctul culminant al realizărilor umane. S-ar putea dovedi a fi doar încă o piatră de hotar obișnuită în povestea vieții unui imperiu îmbătrânit și decrepit. Cu plasa de siguranță a bunăstării și cu o abundență de bogăție, populația nu mai are nevoie să își dedice majoritatea orelor de veghe pentru a-și asigura necesitățile vieții. Prin urmare, mulți își îndreaptă atenția către activități intelectuale. Epoca bogăției face loc Epocii intelectului, iar civilizația își continuă declinul. Puțini ar nega beneficiile imense pe care activitățile intelectuale le conferă individului și societății în general, însă, ca în cazul majorității lucrurilor din viață, nu se poate exista prea mult dintr-un lucru bun. Iar una dintre caracteristicile Epocii intelectului este că o abordare raționalistă excesiv de unilaterală a vieții saturează civilizația.

Parafrazându-l pe Nietzsche, în **Epoca Inteligenței** raționalitatea este transformată într-un tiran, iar rațiunea este văzută ca singurul mijloc de a descoperi adevărul. Ca urmare, adevărurile simbolice morale și adesea iraționale încorporate în mit și religie sunt aruncate în civilizație care pierde pilonii pe care a fost construită. Nietzsche, de exemplu, a implicat raționalitatea extremă exemplificată de Platon și Socrate ...ca fiind un "simptom al

degenerării un instrument al disoluției grecești" și, după cum a continuat el: "Fără mit... orice cultură își pierde puterea naturală sănătoasă și creatoare" sau așa cum scriau istoricii Will și Ariel Durant: "Chiar și istoricul sceptic dezvoltă un respect umil pentru religie, întrucât o vede funcționând și aparent indispensabilă, în fiecare țară și epocă.... Sufletul unei civilizații este religia sa, iar aceasta moare odată cu credința sa". Alături de declinul religiei și al miturilor, epoca Inteligenței este caracterizată și de ascensiunea unor intelectuali extrem de raționali și critici, care prosperă în disecarea și demolarea sistemelor dominante de credințe și valori.

Referindu-se la epoca intelectului la Roma, istoricul **Edward Gibbon** scria:

"O mulțime de critici, de compilatori, de comentatori, minează rolul învățaturii în declinul Geniului, a fost urmată curând de coruperea gustului, pe măsură ce aceste teorii critice se răspândesc, codurile morale tradiționale cedează locul relativismului moral, iar credința că viața are sens este înlocuită de nihilismul existențial".

O majoritate a oamenilor ajunge să creadă că nu există un adevăr obiectiv, că nimic nu este în mod inerent moral sau valoros și că nu există niciun sens pentru procesul istoric, nici pentru viață. Și, după cum scrie William Ophuls: "datorită lucrărilor de demolare efectuate de intelectuali, societatea este din ce în ce mai lipsită de valori - adică nu mai crede în mare lucru sau nu mai ia nimic în serios". Elanul inițial, nucleul moral și idealul călăuzitor al civilizației sunt acum o amintire îndepărtată.

În urma acestei demolări intelectuale, se instalează **Epoca Decadenței** - etapa finală a vieții unei civilizații. Fără un ideal călăuzitor sau un nucleu moral general, există dezorientare, confuzie și decădere

morală pe scară largă. Masele trăiesc vieți goale și lipsite de sens, de la care caută să se elibereze înecându-se în plăceri josnice, dezvoltând dependențe și adoptând escapismul ca mod de viață. Oamenii devin din ce în ce mai incapabili să facă distincția între adevărat și fals, bine și rău, corect și greșit, astfel că aleg adesea ceea ce le distruge viața și le face rău. Frumusețea și geniul sunt abandonate în favoarea banalității, a urâtului și a vulgarității. Virtuțile sunt considerate vicii, iar viciile virtuți. Procesul de individualizare și de căutare a măreției este abandonat în favoarea unui conformism apatic. Și, ca urmare, boala mintală devine normă. Vigoarea, virtutea și moralul original al societății au fost în întregime șterse. Putredă până în măduva oaselor, societatea își așteaptă prăbușirea, rămânând de stabilit doar data".

Referindu-se la decadența care a început să infecteze Roma în primul secol AD., istoricul roman **Liviu** explică: "În secolul I Roma a fost la început, când era săracă și mică, un exemplu unic de virtute austeră; apoi s-a corupt, s-a stricat, a putrezit prin toate viciile; astfel, încetul cu încetul, am fost aduși în starea actuală în care nu suntem capabili nici să suportăm relele de care suferim, nici remediile de care avem nevoie pentru a le vindeca".

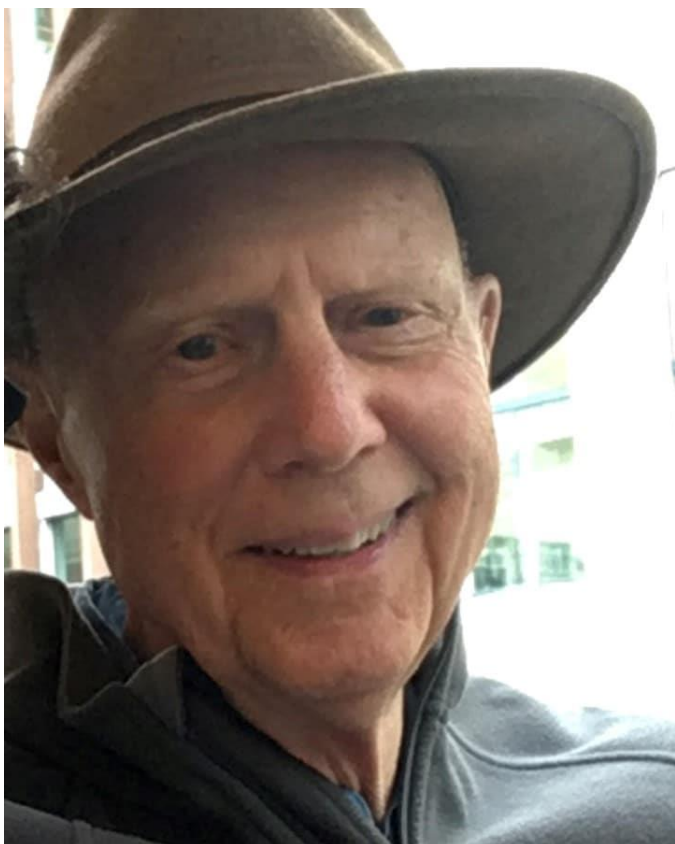
Glubb Pașa se face ecoul concluziei multor alți istorici, afirmând că nu există scăpare de etapele progresive ale vieții unei civilizații. Datorită legilor naturii umane, fiecare generație se va modifica în moduri previzibile pe baza condițiilor generate de generațiile anterioare. Dacă acesta este cazul, suntem forțați să luăm în considerare ceea ce William Ophuls numește o concluzie "neplăcută":

"...civilizația nu este inițial setată pentru autodistrugere, însă civilizațiile pot fi dirijate spre autodistrugere". Pentru că de-a lungul istoriei, clasele conducătoare, sau clasele politice - printr-o combinație de proastă gestionare și corupție - au jucat un rol proeminent în declinul și căderea civilizațiilor".

NOTE

Sir John Bagot Glubb, supranumit Glubb Pașa, (născut la 16 aprilie 1897, Preston, Lancashire, Anglia - decedat la 17 martie 1986, Mayfield, East Sussex), ofițer al armatei britanice care, în perioada 1939-56, a comandat Legiunea Arabă, o armată de triburi arabe în Transiordania și în statul succesor, Iordania.

Fiu al unui ofițer al armatei britanice, Glubb a urmat cursurile Academiei Militare Regale și apoi a avansat constant în armata britanică. A servit în Europa în Primul Război Mondial și apoi s-a oferit voluntar pentru serviciul în Irak. În 1926 a demisionat din armata britanică pentru a deveni inspector administrativ al guvernului irakian; a părăsit acest post în 1930 și s-a angajat ca brigadier în Legiunea Arabă din Transiordania, o forță de poliție internă angajată înainte de cel de-al Doilea Război Mondial. Glubb a devenit comandantul acesteia în 1939 și a transformat-o într-o armată disciplinată care a sprijinit Aliații în cel de-al Doilea Război Mondial. După 1951, a ridicat o gardă națională pentru a apăra granița Iordaniei împotriva raidurilor israeliene. Presiunea arabă de a elimina influența britanică în Orientul Mijlociu a dus la demiterea sa în 1956. A fost numit cavaler în acel an.

Will Civilization Collapse?

"I see you in all the characteristic stigma of decay. I can prove to you that... your atheism and your pessimism and your cynicism, your immorality, your broken-down marriages... were characteristic marks of the dying ages of ancient States". (Oswald Spengler, *The decline of West*). Are we living in an age of civilizational collapse? In this paper we are going to examine what led past civilization to fall, in order to determine whether ours is in danger. "Wise men say ...that whoever wishes to foresee the future must consult the past; for human events ever resemble those of proceeding times." In attempting to explain why civilizations collapse, historians and social scientists distinguish between external and internal causes. An external cause is a force or phenomenon, that imposes itself on a civilization, overwhelming its capacity to cope. Examples include invasions from a foreign enemy and so-called acts of god, such as epidemics or natural disasters. Some historians claim Minoan civilization collapsed due to a volcanic eruption, while others proposed that malaria played a major factor in the fall of Rome. Historians of Mesoamerican civilization allege that the famed city of Teotihuacan fell due to invasion by northern barbarians, while the role of Germanic barbarians in the collapse of the Roman Empire has been well documented and discussed. As attractive as external cause theories are, they do not adequately explain why civilizations collapse.

All great civilizations withstand natural disasters, persists through epidemics, and successfully defend themselves from attack.

William Ophuls, pseudonimul lui Patrick Ophuls, (născut în 1934) este un politolog, ecologist, cercetător independent și autor american. Este cunoscut pentru rolul său de pionierat în mișcarea ecologistă modernă. Lucrările sale se concentrează pe unele dintre implicațiile ecologice, sociale și politice ale civilizației industriale moderne.

O producție SAGA 2023

Surse - (Academia ideilor)

<https://youtu.be/BtOgZeA8YGI?t=6>

It is only when they lose the strength, resilience, and adaptive capacities to deal with external crises that they decline and fall. As external cause theories do not sufficiently explain why civilizations fall, we need to turn our attention to internal causes of collapse and investigate what causes a civilization to weaken- to rot from the inside out and eventually reach a point where an external crisis becomes the proverbial straw that breaks its back. "A great civilization is not conquered from without until it has destroyed itself from within" wrote the great American historian Will Durant. In the 20th century Sir John Bagot Glubb, better known as Glubb Pasha, penned a little known essay titled the fate of Empires and the Search for survival. In this essay he put forth the thesis that civilization are akin to biological organisms in the sense that they have a natural lifespan, and they progress through a series of stages marked by growth, decline and eventually death. By tracing the progression of these stages, we can gain greater clarity into how, and why, civilizations destroy themselves from within and greater insight into the fate of our civilization. Or as Glubb Pasha wrote: the experiences of the human race have been recorded for some 4,000 years. If we attempt to study such a period of time in as many civilizations as possible, we seem to discover the same patterns constantly repeated under widely differing conditions of climate, culture and religion. The life-expectations of a great civilization, it appears, commences with a violent, and usually unforeseen, outburst of energy. and ends in a lowering of moral standards, cynicism, pessimism and frivolity".

According to Glubb, the first stage in a civilization's lifespan is the Age of pioneers. In this age a small yet to determined

population of innovators, warriors, and explorers, lay down the seeds of a new civilization.

"Men hack their way through jungles, climb mountains or brave the Atlantic and the Pacific oceans in tiny cockle -hells ...Poor, hardy often half-starved and ill-clad, they abound and courage, energy and initiative, overcome every obstacle and always seem to be in control of the situation". After settling into their newly found, or conquered territory, the pioneers construct small towns and settlements, harness the natural resources of the region, and start to focus their energies on manufacturing, production, and trade.

The age of pioneers thus ends, in the Age of Commerce - the next stage in a civilization's lifespan - begins. In the age of Commerce, larger city centers are constructed, public infrastructure is laid down and with the vast amounts of wealth created from production and trade, the arts are lavishly funded and monuments, palaces, museums, world wonders and other such cultural edifices are constructed. In this age a civilization reaches what Glubb called "The High Noon of prosperity"- its peak of wealth and glory. In spite of the magnificence of the High Noon of Prosperity the seeds of civilizational collapse are planted. For shortly after it reaches its peak, the civilization transitions into the Age of Affluence, and the immense wealth starts to corrupt the civilization.

Selfishness, greed, and vanity uproot the virtues of dedication, sacrifice and duty, that were the norm in past ages. Rather than regarding money as a byproduct of hard work and virtuous action, people seek money for its own sake and see it as the be all and end all - the ticket to salvation. And so the god of Mammon, symbolic of the morally debasing influence of wealth, makes

his appearance on the historical scene. The first direction in which wealth injures the civilization is a moral one... The object of the young and the ambitious is no longer fame, honor or service, but cash...

The Arab moralist, Ghazali (1058-1111), complains ... [that students] no longer attend college to acquire learning and virtue, but to obtain those qualifications which will enable them to grow rich.

What is more in the Age of affluence access to luxuries, pleasures, and comforts abound, and even commoners possess the wealth and leisure to indulge in them. "A spoiled society begins to rot within" William Ophuls explains. In adapting themselves to abundance, the people grow incapable of enduring even mild forms of hardship and suffering, and as the often repeated saying goes, good times create weak men. "Prosperity ripened the principle of decay.", Edward Gibbon explained in reference to Rome. The civilizational decline that occurs in the Age of Affluences is further hastened by an increasing preoccupation with welfare. As there is no shortage of wealth commoners and rulers alike call on the state to use its monopoly take money from some citizens in order to provide medical care, education, housing, social insurance, and government handouts, to others. And as Ophuls writes:

"Affluence fosters a sense of entitlement, as well as a feeling that none should be left behind. The upshot is a welfare state with a burgeoning roster of clients and a growing burden of subsidies along with a corresponding loss of personal responsibility and independence." At the peak of Rome's affluence, for example, between the rule of Emperor Augustus and Emperor Claudius nearly one in three citizens were on the Roman dole and approximately 200,000 families received

free wheat from the State. A mere generation or so later, Rome began its irreversible process of decline. It may perhaps be incorrect to picture the welfare state is the high-water mark of human attainment. It may merely prove to be one more regular milestone in the life story of an aging and decrepit empire. With the safety net of welfare, and with an abundance of wealth, the population no longer needs to devote the majority of its waking hours to securing the necessities of life. Many therefore turn their attention to intellectual pursuits. The Age of Affluence gives way to the Age of Intellect and the civilization continues its decline. Few would deny the immense benefits that intellectual pursuits bestow on the individual and Society at large, however, as with most things in life, there can be too much of a good thing. And one of the characteristics of the Age of Intellect is that an excessively one-sided rationalistic approach to life saturates the civilization. To paraphrase Nietzsche, in the Age of Intellect rationality is turned into a tyrant and reason is viewed as the only means of discovering the truth. As a result the symbolic moral and often irrational truths embedded in myth and religion are discarded in the civilization loses the pillars upon which it was built. Nietzsche, for example implicated the extreme rationality exemplified by Plato and Socrates ...as a "symptom of degeneration a tool of the Greek dissolution" and as he continued: "Without myth... every culture loses its healthy creative natural power or as the historians Will and Ariel Durant wrote: "Even the skeptical historian develops a humble respect for religion, since he sees it functioning and seemingly indispensable, in every land and age... The soul of a civilization is its religion, and it dies with its faith. Along with the decline of religion and myth, the age of Intellect is also

characterized by the rise of highly rational and critical intellectuals, who thrive in dissecting and tearing down the dominant systems of beliefs and values.

Referring to Rome's age of Intellect the historian Edward Gibbon wrote: a crowd of critics of compilers of commentators, darken the face of learning in the decline of Genius was soon followed by the corruption of taste as these critical theories spread, traditional moral codes give way to moral relativism, and the faith that life has meaning is replaced by existential nihilism. A majority of the people come to believe that there is no such thing as objective truth that nothing is inherently moral or valuable and that there is no meaning to the historical process, nor to life. And as William Ophuls writes:" thanks to the demolition job performed by the intellectuals, the society is increasingly "value free - that is, it no longer believes in much of anything or takes anything seriously. The original elan, the moral core, and the guiding ideal of the civilization are now a distant memory.

Following this intellectual demolition job, the Age of Decadence - the terminal stage in a civilizations lifespan sets in. Without an overarching guiding ideal or moral core, there exists widespread disorientation, confusion, and moral decay. The masses live empty and meaningless lives from which they seek relief by drowning themselves in base pleasures, developing addictions, and by adopting escapism as a way of life. People grow increasingly incapable of distinguishing between true and false, good and bad, right and wrong, and so they often choose what is life-denying and harmful. Beauty and genius are renounced in favor of banality, ugliness and vulgarity. Virtues are seen as vices and vices virtues. The process of individuation and pursuit of greatness is

abandoned in favor of an apathetic conformity. And as a result, mental illness becomes the norm. The society's original vigor, virtue, and morale have been entirely effaced. Rotten to the core, the society awaits collapse, with only the date remaining to be determined." Referring to the decadence that started to infect Rome in the first century AD, the Roman historian Livy explains: Rome was originally, when it was poor and small, a unique example of austere virtue; then it corrupted, it spoiled, it rotted itself by all the vices; so, little by little we have been brought into the present condition in which we are able neither to endure the evils from which we suffer, nor the remedies we need to cure them."

Glubb Pasha echoes the conclusion of many other historians by stating that there is no escape from the progressive stages of a civilization's lifespan. Due to the laws of human nature, each generation will modify itself in predictable ways based on the conditions generated by previous generations. If this is the case we are forced to consider what William Ophuls calls an "unpalatable" conclusion:

"...civilization is effectively hardwired for self-destruction yet civilizations may be hardwired for self-destruction." For throughout history the ruling, or political classes - through a combination of mismanagement and corruption - have played a prominent role in the decline and fall of civilizations.

Adrian Grauenfels

SAGA PUBLISHING - 2023